Додаток 3
ЗАТВЕРДЖЕНО
до наказу №337
від 30.12.2025 року

ПРОТОКОЛ КРИЗОВОГО РЕАГУВАННЯ

Новогуйвинський ліцей імені Сергія Процика

1. Загальні положення

1.1. Протокол кризового реагування (далі — Протокол) визначає порядок дій працівників закладу освіти під час надзвичайних, небезпечних, стресових або емоційно критичних ситуацій, що можуть впливати на життя, здоров'я, психологічний стан та безпеку здобувачів освіти.

1.2. Протокол розроблений відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», рекомендацій МОН щодо безпеки під час воєнного стану, Національної рамки психосоціальної підтримки, а також положень Політики безпеки закладу.

1.3. Протокол є обов'язковим для всіх працівників закладу та застосовується в ситуаціях, що несуть загрозу або потенційну небезпеку для дітей чи персоналу.

2. Принципи кризового реагування

2.1. **Пріоритет життя та здоров'я.** Усі рішення підпорядковані збереженню життя й мінімізації ризиків.

2.2. **Емоційна стабільність дорослого.** Працівник школи зобов'язаний зберігати спокій, говорити повільно, чітко, упевнено.

2.3. **Чіткість і короткість.** Інструкції мають бути простими й однозначними.

2.4. **Ненасильницька комунікація.** Педагог не використовує крик, погрози, оцінювання чи навантаження емоцій провиною.

2.5. **Підтримка та емпатія.** Під час кризи важливо підтримати дитину словами, тоном і поведінкою.

2.6. **Передбачуваність і структура.** Дорослий пояснює, що відбувається, і що буде далі.

2.7. **Конфіденційність.** Інформація про емоційні та поведінкові кризи не обговорюється публічно та не розголошується стороннім.

3. Види кризових ситуацій, які охоплює Протокол

3.1. Аварійні та військові загрози:

– повітряна тривога;
– вибухи, загроза ракетного удару;
– евакуація;
– руйнування, пожежа;
– виявлення підозрілих предметів;
– збройна небезпека поблизу.

3.2. Медичні кризи:

– раптове погіршення стану здоров'я;
– втрата свідомості;
– напади паніки;
– травми, судоми.

3.3. Психологічні та емоційні кризи:

– емоційний зрив;
– сильна тривога або паніка;
– агресивна поведінка;

– ступор/завмирання;

– гостра реакція на стрес.

3.4. Соціальні та поведінкові кризи:

– конфлікт, що загрожує фізичною або психологічною шкодою;

– булінг і його гострі форми;

– ризик самопошкодження чи небезпечної поведінки.

4. Алгоритми реагування залежно від типу кризи

4.1. Повітряна тривога та евакуація

Крок 1. Почути сигнал — негайно припинити урок. Говорити спокійно: *«Зараз прямуємо до укриття. Я з вами. Усе робимо разом.»*

Крок 2. Учитель організовано виводить учнів, перевіряє кількість, допомагає тим, хто розгубився або плаче.

Крок 3. Під час руху педагог не біжить, не панікує, не дає розпоряджень криком.

Крок 4. В укритті — повторний переклик, коротка інструкція: *«Ми зараз у безпечному місці. Очікуємо повідомлення про відбій. Ти можеш сісти, дихай спокійно.»*

Крок 5. Підтримка емоційних дітей через:

– дихальні вправи;

– вправи заземлення;

– спокійну присутність.

Крок 6. Після відбою — повернення до класу, коротка рефлексія та м’яке продовження навчання.

4.2. Пожежа або задимлення

Крок 1. Активувати пожежну сигналізацію.

Крок 2. Вивести дітей за встановленим маршрутом.

Крок 3. Заборонити повернення за речами.

Крок 4. На збірному пункті — переклик.

Крок 5. Негайно повідомити адміністрацію та служби.

4.3. Медична криза або втрата свідомості учнем

Крок 1. Захистити дитину від травм (прибрати предмети навколо).

Крок 2. В іншому класі — попросити старшокласника або колегу викликати медпрацівника/103.

Крок 3. Забезпечити доступ повітря.

Крок 4. Підтримувати дитину спокійними словами.

Заборонено: давати воду, трясти, піднімати на ноги силоміць.

4.4. Емоційний зрив у дитини

Ознаки: плач, крик, агресія, неконтрольована реакція, гіпервозбудження.

Крок 1. Зберегти спокій.

«Я бачу, тобі зараз дуже важко. Я поруч.»

Крок 2. Забезпечити простір, прибрати інших дітей.

Крок 3. Використати техніки деескалації:

– тихий голос;

– короткі фрази;

– запропонувати дихання;

– «заземлення» через сенсорні точки.

Крок 4. НЕ:

– не кричати, мораль не читати;

– не торкатися без дозволу;

– не вимагати «вгамуйся негайно».

Крок 5. Після стабілізації — коротке обговорення:

«Що допомогло тобі стати спокійнішим?»

Крок 6. Інформувати психолога та класного керівника.

4.5. Агресивна або небезпечна поведінка учня

Крок 1. Забезпечити фізичну безпеку інших дітей (відвести на відстань).

Крок 2. Говорити спокійно:

«Я не дозволю тобі нашкодити собі або іншим. Я тут, щоб допомогти.»

Крок 3. Зберігати дистанцію, не наближатись раптово.

Крок 4. Якщо загроза значна — викликати адміністрацію, психолога, у крайніх випадках — поліцію.

Крок 5. Після події проводиться «відновна бесіда» та робота з емоційними тригерами.

4.6. Панічна атака

Ознаки: прискорене дихання, тремтіння, відчуття задухи, страх смерті.

Крок 1. Спокійно сказати:

«Це мине. Ти в безпеці. Я поруч.»

Крок 2. Запропонувати дихання «в квадраті» або «4–4–6».

Крок 3. Дати дитині сісти, спертися спиною.

Крок 4. Використати техніку «5–4–3–2–1» (заземлення через відчуття).

Крок 5. Після стабілізації — інформувати батьків.

4.7. Ступор (завмирання, реакція «freeze»)»

Крок 1. М’яко звернутися:

«Я поруч. Ти у безпеці. Дихай разом зі мною.»

Крок 2. Доторкнутися до плеча ЛИШЕ за згодою.

Крок 3. Запропонувати прості сенсорні дії:

– тримати теплий предмет;

– торкнутися підлоги;

– повільно стискати й розтискати кулаки.

4.8. Підозра на самопошкодження або суїцидальні наміри

Крок 1. Не залишати учня одного.

Крок 2. Спокійно з’ясувати самопочуття без осуду.

Крок 3. Негайно інформувати психолога й адміністрацію.

Крок 4. Повідомити батьків.

Крок 5. За потреби — викликати спеціалізовані служби.

5. Ролі та відповідальність персоналу

5.1. Вчитель

– забезпечує негайне реагування;

– підтримує емоційну стабільність дітей;

– дотримується протоколів безпеки;

– інформує адміністрацію та психолога.

5.2. Адміністрація

– координує всі дії під час кризи;

– забезпечує зв’язок із зовнішніми службами;

– організовує евакуацію;

– надає підтримку педагогам.

5.3. Психолог

– проводить стабілізацію стану учнів;

– консультує педагогів;

– здійснює післякризовий супровід;

– веде документацію щодо випадків.

6. Післякризові дії («after-care»)

6.1. Після кожної кризи проводиться **короткий дебрифінг** учасників: обговорення того, що сталося, що допомогло зберегти безпеку, які емоції виникли.

6.2. Для дітей, що пережили сильний стрес, організовується індивідуальний супровід: бесіда з психологом, спостереження, адаптаційні заходи.

6.3. Вчителю може бути надана супервізійна підтримка.

6.4. Команда SEL аналізує подію, визначає сильні сторони й зони для покращення.

7. Документування та аналіз інцидентів

7.1. Кожна кризова ситуація фіксується у **Журналі кризових подій**.

7.2. Запис включає:

– дату, час, місце;

– учасників;

– тип кризи;

– дії педагога;

– залучені служби;

– результат;

– рекомендації.

7.3. Аналіз проводиться щосеместрово для корекції політик і навчання персоналу.

8. Комунікація з батьками

8.1. Батьки інформуються **лише після стабілізації ситуації**.

8.2. Опис події має бути нейтральним, без емоційних оцінок.

8.3. Батькам надаються рекомендації щодо підтримки дитини.

9. Заключні положення

9.1. Протокол набирає чинності з моменту затвердження директором.

9.2. Протокол переглядається щорічно або при зміні обставин воєнного чи безпекового середовища.

9.3. Працівники зобов’язані пройти інструктаж із цього Протоколу.